

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

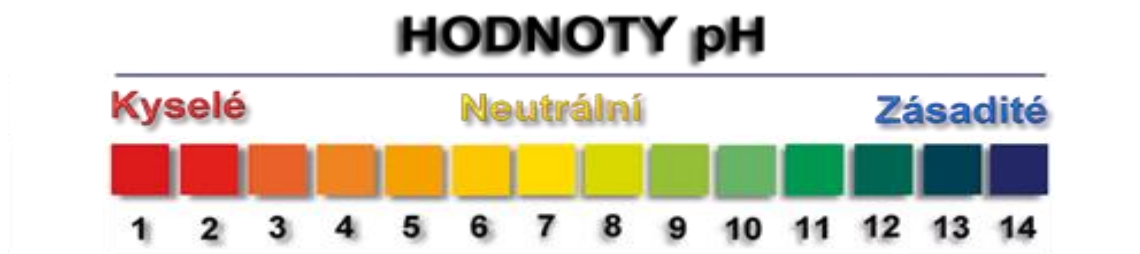
Název materiálu	17. CHEMICKÉ LÁTKY V KADEŘNICTVÍ – Pojem pH
Identifikátor	CZ.1.07/1.5.00/34.0597
Předmět	MATERIÁLY
Ročník	2.
Obor, Kód	Kadeřník, 69 – 51 – H/01
Anotace	Tato prezentace slouží k seznámení žáků pojmem pH, vztahem mezi pH a koncentrací iontů a stupnicí pH
Autor	PaedDr. Marta Gühlová
Jazyk	čeština
Očekávaný výstup	Žáci si vytvoří představu o pojmu pH, stupnici pH.
Klíčová slova	pH, kyselost, zásaditost, koncentrace iontů
Druh výukového zdroje	prezentace
Typ interakce	kombinované
Cílová skupina	žák
Stupeň a typ vzdělávání	střední odborné
Věková skupina	15 a více
Datum vytvoření	31. 8. 2013

CHEMICKÉ LÁTKY V KADEŘNICTVÍ

POJEM pH

*V kadeřnické praxi často pracujeme s vodnými roztoky různých látek. Při tom je nutné znát jejich acidobazický charakter, tj. **zda jsou kyselé, neutrální či zásadité.***

K vyjadřování acidobazického charakteru látek byl zaveden pojem a stupnice pH.

Obr. 1 – Stupnice pH

pH

- **vodíkový exponent**
- (anglicky *potential of hydrogen* tj. „potenciál vodíku“)
- **je to číslo, kterým se vyjadřuje kyselost vodného roztoku**

Hodnota pH

- je definována jako záporný dekadický logaritmus koncentrace oxoniových kationtů.

PODSTATA pH

- Podstatnou složkou těchto roztoků je **voda**. Bylo zjištěno, že ve vodě je část molekul disociována (rozštěpena na ionty) podle rovnice:

(2 molekuly vody se štěpí na oxoniový kationt H_3O^+ a hydroxidový aniont OH^-)

- Bylo změřeno, že **látková koncentrace iontů H_3O^+** je pouze 0,000 000 1 neboli **10^{-7}** molu (při teplotě 25°C), stejná je i látková koncentrace iontů OH^- .

- Součin koncentrací iontů H_3O^+ a OH^-
(tzv. **iontový součin vody**) je stálý a to:

$$\mathbf{K_v} = c(\text{H}_3\text{O}^+) \cdot c(\text{OH}^-) = 10^{-7} \cdot 10^{-7} = \mathbf{10^{-14}}$$

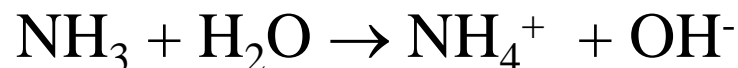
- Ionty H_3O^+ jsou nositeli **kyselosti** (acidity),
ionty OH^- jsou nositeli **zásaditosti** (alkalinity).

Je-li koncentrace těchto iontů v rovnováze,
tj. $c(\text{H}_3\text{O}^+) = c(\text{OH}^-) = 10^{-7} \text{ mol.l}^{-1}$, je roztok **neutrální**.

- **Látkové koncentrace těchto iontů se dají ovlivnit rozpuštěním některých látek ve vodě.**

Například:

1. Rozpuštěním NH_3 (amoniak) dojde k reakci

a tím stoupne počet iontů OH^- . Protože iontový součin vody je stálý, musí počet iontů H_3O^+ klesnout.

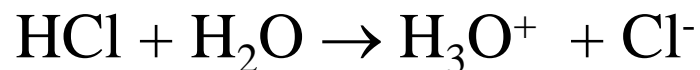
Platí tedy, že $c(\text{H}_3\text{O}^+) < c(\text{OH}^-)$.

Takovýto roztok je **zásaditý**.

Obr. 2 – Hydroxid sodný

2. Rozpuštěním HCl (kyselina chlorovodíková) dojde k reakci

a tím stoupne počet iontů H_3O^+ . Protože iontový součin vody je stálý, musí počet iontů OH^- klesnout.

Platí tedy, že $c(\text{H}_3\text{O}^+) > c(\text{OH}^-)$.

Takovýto roztok je **kyselý**.

Obr. 3 – Kyselina chlorovodíková

- Ke snadnějšímu vyjadřování kyselosti a zásaditosti roztoků byla v roce 1909 zavedena stupnice pH.
- Například
  - místo $c(\text{H}_3\text{O}^+) = 10^{-7}$ se píše $\text{pH} = 7$
  - místo $c(\text{H}_3\text{O}^+) = 10^{-12}$ se píše $\text{pH} = 12$
  - místo $c(\text{H}_3\text{O}^+) = 10^{-4}$ se píše $\text{pH} = 4$

Obr. 4 – Stupnice pH/2

Použité obrázky

Obr. 1 – Stupnice pH

http://www.reverzni-osmozy.cz/files/logo/ph_hodnoty.png

Obr. 2 – Hydroxid sodný

<https://edu.uhk.cz/titrace/img/f-2-5.jpg>

Obr. 3 – Kyselina chlorovodíková

<https://edu.uhk.cz/titrace/img/f-2-2.jpg>

Obr. 4 – Stupnice pH/2

<http://www.komenskeho66.cz/materialy/chemie/WEB-CHEMIE8/obrazky/stupnicepH.jpg>

Literatura

PETERKA, Emanuel, František KOCOUREK a Miloslav PODZIMEK. *Materiály: pro učební obor Kadeřník*. čtvrté. Praha: Informatorium, 2004. ISBN 80-7333-020-2.

<http://cs.wikipedia.org/wiki/PH>

<http://www.zschemie.euweb.cz/latky/latky20.html>